

Wiesława Duży

"Homines et Historia. Odnowienie doktoratów Profesorów Jacka Staszewskiego, Mieczysława Wojciechowskiego i Wojciecha Wrzesińskiego", red. Wiesław Sieradzan, Toruń 2013 : [recenzja]

Rocznik Toruński 40, 294-295

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

niczego, ale ponieważ ich autorzy zamieścili opisy toruńskiej architektury i życia codziennego miasta, należało o nich wspomnieć dla przedstawienia pełnego obrazu analizowanego zjawiska. Rozdział piąty podzielono na podrozdziały, w których omówiono osobno pierwsze monograficzne przewodniki miejskie po Toruniu oraz wzmianki o mieście, które pojawiały się w najbardziej prestiżowych przewodnikach po Europie z XIX i początku XX w. W kolejnym rozdziale Tomasz Kruszewski przedstawił przewodniki z okresu dwudziestolecia międzywojennego, stawiając na początku tezę o specyfice analizowanych relacji (pierwszy podrozdział nosi tytuł „Narodziny polskiego stylu?”) oraz omówił przewodniki po odrodzonej Polsce, w których nie zabrakło informacji o Toruniu. W kolejnej części pracy zaprezentowano przewodniki z okresu II wojny światowej, zwracając uwagę na ich propagandowy charakter – próby podkreślenia niemieckich korzeni miasta. Należy przy tym zauważyć, że próby nadania miastu jednonarodowego (w tym wypadku polskiego) charakteru podejmowano również w dwudziestoleciu międzywojennym oraz w okresie PRL-u. Przewodnikom z okresu Polski Ludowej poświęcono osobny rozdział, przedstawiając w nim tezę, według której powstałe wówczas przewodniki po mieście należy uznać za najlepszy przykład tego typu literatury, na co wpływ mogło mieć kształtujące się środowisko naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. W rozdziale dziewiątym omówiono pokrótce przewodniki miejskie z ostatnich dekad XX w. i początków XXI w., zwracając uwagę na to, że w analizowanym typie druków odbijają się ogólne tendencje zachodzące na rynku książki w Polsce, w tym koniec dominacji drukowanej formy publikacji książek. W rozdziale dziesiątym, który stanowi podsumowanie rozważań, znaleźć można uwagi na temat problemu odrębnej tożsamości miasta, jej budowania i ewolucji w czasie oraz zależności od szerszego kontekstu politycznego i społecznego, w którym ten proces następuje.

Książkę zilustrowano rycinami pochodzącymi w większości z bogatych zbiorów autora. Całość uzupełnia indeks osób oraz streszczenie w języku niemieckim.

Homines et Historia. Odnowienie doktoratów Profesorów Jacka Staszewskiego, Mieczysława Wojciechowskiego i Wojciecha Wrzesińskiego, red. Wiesław Sieradzan et al., Toruń 2013, ss. 148

Dwunasty tom serii *Homines et Historia* poświęcono trzem historykom, którzy rozpoczynali swoją karierę naukową w Toruniu. Profesorowie Jacek Staszewski i Mieczysław Wojciechowski pracowali w Toruniu przez większą

część swojego życia zawodowego, a Wojciech Wrzesiński związany był z ośrodkami w Olsztynie i Wrocławiu. Wprowadzenie do omawianego tomu przygotował dziekan Wydziału Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. Jacek Gzella, przypominając, że powstał on z okazji odnowienia doktoratów w pięćdziesiątą rocznicę promocji doktorskich trzech historyków. Rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, prof. Andrzej Tretyn, przygotował krótki wstęp, w którym przypomniał zasługi uhonorowanych profesorów. Obszerny życiorys naukowy i jednocześnie wspomnienie o zmarłym 26 sierpnia 2013 r. Jacku Staszewskim przygotował Jarosław Poraziński. Życiorys naukowy, zainteresowania badawcze i zasługi Mieczysława Wojciechowskiego omówili szczegółowo Zbigniew Karpus i Jarosław Kłaczek. Autorzy przygotowali również aneks, w którym wyliczyli badania krajowe i regionalne, którymi kierował M. Wojciechowski. Dokonania badawcze Wojciecha Wrzesińskiego przypomniała Teresa Kulak, dodając także kilka słów wspomnienia o badaczu, który odszedł 2 lipca 2013 r. Książkę opublikowało Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Ludmiła Roszko. Wybitny geograf i współzałożycielka Instytutu Miłosierdzia Bożego w setną rocznicę urodzin, red. Wojciech Polak, Waldemar Rozyński, Wojciech Wysota, Toruń 2013, ss. 243

Dnia 16 października 2013 r. odbyła się konferencja naukowa poświęcona postaci Ludmiły Roszko, wybitnej geografki i działaczki społecznej związanej z Toruniem. Konferencji towarzyszyła omawiana książka. We wstępie redaktorzy tomu przypomnieli krótko główne pola działalności Ludmiły Roszko – pracę na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika i działalność, której efektem było założenie świeckiego Instytutu Miłosierdzia Bożego. Należy pamiętać, że działalność tę prowadziła jeszcze w czasach PRL, przez co spotkały ją szkany ze strony władz komunistycznych – nie tylko w postaci wyroku sądowego, ale też trudności w rozwijaniu kariery naukowej. Całą książkę podzielono na trzy części, prezentując w nich kolejno: dorobek naukowy L. Roszko, jej działalność na rzecz Instytutu Miłosierdzia Bożego oraz wspomnienia jej współpracowników i przyjaciół.

Pierwszą część otwiera życiorys naukowy L. Roszko autorstwa Edwarda Wiśniewskiego. Szczegółowo przedstawiono poszczególne publikacje z zakresu geomorfologii, w której specjalizowała się L. Roszko, oraz różne pola jej działalności naukowej, w tym jako członka Komitetu Badań Czwartorzędu Polskiej Akademii Nauk i członka Polskiego Towarzystwa Geograficznego.